

Den norske kirke, Kirkerådet

- Høring: Send inn høringssvar
- Avsender: Den norske kirke, Kirkerådet
- Kontaktpersons navn: Paul Erik Wirgenes
- Kontaktpersons e-postadresse: pw857@kirken.no
- Høringsinstans: Andre
- Sendt inn: 24.04.2018 kl. 10:29
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Viktige hensyn

1. Som kunde ønsker jeg tilgang til de fleste typer varer også på søndager og høytidsdager.

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet viser til høringen på «Forslag om endringer i helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker» fra 2015. Høringen da viste en omfattende motstand mot regjeringens forslag. De prinsipielle avveiningene i Kirkerådets høring på denne ligger til grunn også for dette høringssvaret. Kirkerådet fremhever at det ikke er økt tilgjengelighet på økt forbruk eller forbrukstjenester som vil bidra til at Norge blir et bedre land å bo i. Tilgangen på handelstjenester er svært god med dagens liberal lovgivning og praksis på virksomheten. Kirkerådet mener at søndagens annerledeshet er en viktig del av norsk samfunnstradisjon som er verdt å opprettholde og styrke. Kirkerådet svarer derfor nei på dette spørsmålet.

2. Søndagen bør være annerledes enn andre dager i uken.

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Søndagen som hviledag og helligdag har en 1000-årig historie i Norge. Innføringen av søndagen som helligdag var et av de sentrale kjennetegnene på innføringen av kristendommen og et viktig uttrykk for landets ideologiske grunnlag.

Søndagen har gitt vern for utnytting av arbeidstagerne, den har gitt ukerytme for både arbeidsliv og familieliv, og bidratt til å gi rammer for hvordan mennesker i Norge lever sine liv. Kirkerådet oppfatter liberaliseringen av loven om helligdager og helligdagsfred som et ideologisk prosjekt som griper inn i grunnleggende elementer av vår samfunnskonstruksjon. Endringen vil være et brudd med viktige fellesskapsverdier i samfunnet. Søndagen er helligdag for kristne trossamfunn som har omtrent 80% av befolkningen som medlemsgrunnlag. Norges lovverk er et viktig uttrykk for nasjonens identitet og verdigrunnlag. Liberaliseringen av loven om helligdager og helligdagsfred bryter med viktige livsfremmende fellesskapsverdier i samfunnet. Søndagen som hviledag og gudstjenestedag har i tusen år vært formende for menneskers liv og kultur i vårt samfunn. Søndagens særpreg er avhengig av at den vernes og ivaretas som en felles hviledag. Den er et viktig uttrykk for de kristne og humanistiske verdier som vårt samfunn bygger på, jf. Grunnloven §2. Den kristne kirke har i 2000 år sagt at mennesket trenger en hviledag. Det mener kirken fortsatt: Det gode liv fremmes ved at vi holder en dag i uken som en annerledes dag

3. Det bør være like konkurransevilkår for alle bransjer og butikker, også når det gjelder åpningstider.

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet ser det som ikke ønskelig å videreutvikle ordninger slik at flere får rett til søndagsåpne butikker. Dette har sammenheng med overlappende og ulike porteføljer blant butikkene. Ved en utvikling i retning av større likhet anbefaler Kirkerådet at dette gjøres ved innstramninger i dagens regelverk og praksis fremfor en utvikling hvor noens muligheter medfører at alle skal ha samme rettigheter.

4. Åpningstidene bør fortsatt være regulert, i hovedsak som i dag.

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Ut ifra lovgivningens formende rolle for samfunnet mener Kirkerådet det er rett at åpningstider er regulert. I hovedsak støtter Kirkerådet dagens reguleringer og mener at det gir tilstrekkelig fleksibilitet og muligheter.

5. Søndag ettermiddag bør være en tid med åpne butikker og aktivt byliv.

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet mener at tilgjengeligheten på åpne butikker og et aktivt byliv er svært godt dekket seks dager i uken. Kirkerådet mener lovgiver bør fremme andre typer fellesskapsadferd som ikke medfører: økt miljøbelastning, flere i arbeid på søndager, større press på økt barnehagetilgjengelighet osv. De rike landenes enorme forbruk er en av de sentrale driverne for den stadig økende belastningen for verdens klima. Istedenfor å bygge opp om økt tilgjengelighet for forbruk bør de rike land søke å bremse veksten i i de rikes forbruk. Samfunnet bør bruke mer ressurser på å sikre og støtte ikke-kommersielle aktiviteter. Søndagens annerledesheten er en viktig verdi ved vårt samfunn og bør vernes.

6. På søndag og høytidsdager bør færrest mulig arbeidstakere måtte jobbe.

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet ønsker å verne om søndagen som en dag som preges av at flest mulig har fri samtidig. Dette bidrar positivt til en rekke viktige verdier i vårt samfunn som knytter familier sammen, bidrar til ikke-kommersielle aktiviteter som idrett, kultur, religions- og livssynsaktiviteter samt fremmer

7. Åpningstidene bør i større grad enn i dag fastsettes av butikkene selv.

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Butikkene har i dag stor grad av frihet til å fastsette åpningstider selv på alle hverdager. Dette er tilstrekkelig.

8. Søndagsstengte butikker hjelper meg å skape et klarere skille mellom arbeid og hvile (fritid).

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Gjennom snart 10 århundrer har søndagen bidratt til et tydeligere skille mellom arbeid og hvile for mennesker i Norge. Færre på arbeid bidrar å opprettholde avstand mellom hverdag og helg og mellom arbeid og hvile. En rekke undersøkelser bekrefter belastningene ved ubekvem arbeidstid. At en større del av den voksne befolkningen blir tvunget til å arbeide på søndager vil også minske felles tid mellom foreldre og barn. At felles fritid bygges ned bidrar ikke til å bygge et sunt samfunn. Kirkerådet mener at søndagsåpne butikker er skritt i feil retning når det gjelder å bygge et godt samfunn for familier og for barn.

9. Butikkene bør være åpne på søndager og høytidsdager av hensyn til turister og reiselivet.

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dagens regelverk gir en åpning for særlig turistpregede steder. Dette er tilstrekkelig. Et markert skille mellom hverdag og helg er et av kjennetegnene ved det norske samfunn og dets verdier knyttet til fellesskap, natur og friluftsliv, religiøse og kulturelle aktivitet osv. En nasjons historie og identitet viser seg i utvalget av og praktiseringen av helligdager og andre merkedager. For turister og reiselivet er vekslingen mellom

hverdag og helg et av karakterene ved vårt samfunn som bidrar til å gjøre Norge til et attraktivt land.

Forslagene til lovendringer

10. Flertallet i utvalget foreslår at de små dagligvarebutikkene på 100 m2 eller mindre (som i dag kan holde åpent når de vil), skal kunne være 150 m2 (slik at de kan ha samme areal som butikker på bensinstasjonene).

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec9#KAP8-4>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet mener at dagens begrensning på 100 kvadratmeter uttrykker en relevant forskjell mellom den ordinære butikkvirksomheten og søndagsåpne dagligvarebutikker.

11. Flertallet i utvalget foreslår at butikker (i alle bransjer) som er 150 m2 eller mindre skal få holde åpent mellom kl. 13–19 på vanlige søndager (ikke på andre helligdager).

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec9#KAP8-4>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet mener at en slik utvidelse er unødvendig. Begrensningen på 100 kvadratmeter bidrar til å tydeliggjøre at søndagsåpne butikker er markert annerledes enn den normale handelen på hverdager. Kirkerådet er også imot den utvidelse som ligger i å åpne for andre butikker enn kolonialhandel på vanlige søndager. Argumentasjonen mot dette følger av begrunnelse gitt i de andre punktene.

12. Flertallet i utvalget foreslår at butikker (i alle bransjer) som er 150 m2 eller mindre også skal få holde åpent mellom kl. 13–19 på andre påskedag og andre pinsedag.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec9#KAP8-4>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig

Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet ser ikke behovet for denne utvidelsen. Det er kun de tre sentrale hovedfestene i den kirkelige tradisjon som har to helligdager (jul, påske og pinse). Kirkerådet er opptatt av å videreføre disse dagenes særlige betydning. Et lands helligdager uttrykker noe av landets særpreg. Å videreføre julen, påskens og pinsens 2.dager som handlefrie dager bidrar til å holde dette særpreget ved like. Kirkerådet ser dette som en naturlig konsekvens av Grunnlovens paragraf 2. Kirkerådet understreker også at disse 2.dagene gir en samlet fritidsflate for foreldre og barn sammen. Dette bør videreføres i størst mulig grad.

13. Flertallet i utvalget foreslår at butikker som selger husflids- og suvenirvarer skal få holde åpent når de vil, så fremt de ikke er større enn 150 m². (I dag gjelder ingen arealgrense for slike butikker).

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec9#KAP8-4>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet har forståelse for at særlig turistrettede utsalg gis mulighet til søndagsåpent. Kirkerådet er samtidig kritisk til utvidelser av søndagshandelen og går derfor imot forslaget til en arealgrense som er større enn for kolonialbutikker.

14. Flertallet i utvalget foreslår at det ikke lenger skal være et krav om at husflids- og suvenirvarene blir produsert lokalt.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec6#KAP5-7>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet ønsker å verne om og fremme lokalprodusert husflids- og suvenirvarer.

15. Et mindretall i utvalget foreslår at arealgrensen (i spørsmålene ovenfor) skal være 200 m², ikke 150 m². (Dermed vil enda flere butikker kunne ha åpent når de vil).

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

16. Et mindretall i utvalget mener det ikke bør gjøres endringer i åpningstidsreglene.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec10#KAP9-5>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet mener at dagens relativt liberale regelverk for åpningstider gir tilstrekkelig fleksibilitet til å møte særlige behov.

17. Flertallet i utvalget foreslår at det ikke lenger skal gjelde spesielle (friere) åpningstidsregler for butikker som ligger inne på en campingplass. (Oppheve unntaket for slike butikker).

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec6#KAP5-4>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet støtter denne endringen som skaper et likere regelverk for handelsvirksomhet i turistområder.

18. Flertallet i utvalget foreslår at unntaket på flyplasser bare skal gjelde innenfor (etter) sikkerhetskontrollen. (Det innebærer at butikker på flyplasser ikke kan selge varer på søndager til fastboende som ikke skal reise).

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec6#KAP5-8>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet støtter denne endringen som skaper et likere regelverk for handelsvirksomhet

19. Flertallet i utvalget foreslår at også butikkene på de typiske turiststedene (hvor det i dag er frie åpningstider) skal holde stengt på de store høytidsdagene, dvs. langfredag, første påskedag, 1. mai, 17. mai og første juledag.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec6#KAP5-5-17>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet støtter denne endringen som styrker de særlige høytidsdagene som uttrykk for norsk kultur, verdi og tradisjon.

20. Flertallet i utvalget foreslår at det bare skal være typiske turiststeder (med frie åpningstider) i distrikts-Norge, ikke i sentrale strøk.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec6#KAP5-5-17>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

21. Flertallet i utvalget foreslår at departementet skal overta ansvaret (fra fylkesmennene) for reglene om typisk turiststed. (For å få samme praksis i hele landet).

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec6#KAP5-5-17>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet støtter forslaget. Det bidrar til større likebehandling i forvaltningen av lovverket og bidrar til færre lokale konflikter om tolkningen av dette.

22. Flertallet i utvalget foreslår at departementet skal kunne oppheve forskrifter om typiske turiststeder etter en nærmere vurdering. (Dette kan føre til at turister og hyttefolk noen steder ikke lenger kan handle på søndager og høytidsdager),

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec6#KAP5-5-17>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet støtter forslaget. Det bidrar til større likebehandling i forvaltningen av lovverket og bidrar til færre lokale konflikter om tolkningen av dette.

23. Flertallet i utvalget foreslår å oppheve unntaket som gjør at blomsterbutikker og hagesentre kan holde åpent når som helst. (Disse butikkene vil få samme mulighet som andre til å holde søndagsåpent etter kl. 13 innenfor 150 m2).

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkerådet har på prinsipiell basis argumentert mot søndagsåpne butikker som sådan og er derfor imot dagens praksis om åpne blomsterbutikker og hagesentre.

24. Flertallet i utvalget foreslår at utsalgssteder skal få lovbestemt rett til å holde stengt på søndager og helligdager (også 1. og 17 mai), selv om leiekontrakten eller franchisekontrakten forplikter dem til å holde åpent.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec6#KAP5-10>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dersom det, mot Kirkerådets anbefaling, åpnes for søndagsåpne butikker anbefaler Kirkerådet en slik lovbestemt rett til å holde stengt. Kirkerådet vil samtidig peke på at en slik lovbestemmelse viser hvor vanskelig det vil være å i praksis håndtere en økt liberalisering av dagens lovverk.

25. Utvalget går imot at kommunene skal bestemme åpningstidene (for å unngå at åpningstidsreglene varierer fra kommune til kommune).

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec8#KAP7-2-4>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

26. Et mindretall i utvalget foreslår at butikker skal få lov til å holde åpent på skjærtorsdag fram til kl. 16.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-17/id2581906/sec9#KAP8-6>

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig

Eventuell kommentar

Skjærtorsdag har en lang tradisjon som fridag. Kirkerådet viser til dagens rolle som dagen for innstiftelsen av nattverden. Fridag på denne dagen bidrar også til en lang påskeferie for så mange som mulig samtidig.

Kommentarer

Kirkerådet takker for at regjeringen trakk tilbake lovforslaget i 2015. I vår høring på 2015 forslaget kritiserte vi den manglende utredningen som bakgrunn for lovforslaget. Kirkerådet påpeker at regjeringen denne gang har laget en omfattende utredning som grunnlag for denne høringen. Det takker vi for. Som grunnholdning for høringssvaret fra Den norske kirke ligger henvisningen til kirkens to tusen årige tradisjon med å feire Kristi oppstandelse på søndag. I Norge har søndagen vært helligdag i hele nasjonens historie. Innføringen av søndagen som helligdag var en av de sentrale endringene som skjedde i overgangen fra vikingetid til innføring av kristendommen og nasjonsdannelsen på 1000 og 1100 tallet. Kirkerådet viser også til grunnlovens paragraf 2 «Verdigrunnlaget skal framleis vere den kristne og humanistiske arven vår. Denne grunnlova skal trygge demokratiet, rettsstaten og menneskerettane.» Søndagen er en sentral del av uttrykket både for denne arven. For Kirkerådet spiller også følgende temaer en sentral rolle for våre svar: - Det er ikke økt forbruk som er svaret for et bedre samfunn. - Kirkerådet er kritisk til at flere mennesker må arbeide på søndagene. Dette svekker sentrale elementer i vår samfunnsdannelse. - Selv om over 80% av befolkningen tilhører et kristent trossamfunn, er det mange mennesker som hører til trosretninger som har andre helligdager enn de som holdes i en kristen kulturkrets. Høringsnotatet går ikke inn på denne problemstillingen. Kirkerådet understreker betydningen av å gi rettigheter til mennesker med ulik tro. Lovverket gir rom for at mennesker av ulik tro kan ta fri for å feire noen av sine helligdager. Dette er positivt og ønskelig. Søndagen som en felles hviledag er ingen trussel mot dette, og det har heller ikke kommet noen krav om endring fra andre tros- og livssynssamfunn. - Det har vært et uttrykt mål for bredden av det politiske Norge å redusere klimautslipp. Norge har skrevet under på forpliktende avtaler for å redusere våre utslipp. Kirkerådet etterlyser klima og utslippskonsekvensene av de foreslåtte endringene. - Kirkerådet etterlyser også en konsekvensanalyse i forhold til barns oppvekstvilkår. Forslaget vil øke presset på søndagsarbeid for en rekke foreldre og samværsflaten mellom voksne og barn vil minske. Behovet for barnepass på søndager vil øke og utfordre arbeidsmarkedet for barnefamilier – og særlig eneforsørgere.